

Høringsuttalelse til Miljøverndept gjeldende ny Markalov

Det vises til Miljøverndepartementet sitt arbeide med den nye markaloven.

Denne uttalelse vil i stor grad dreie seg om merknader tilknyttet de konflikter forhold kjenner mest til for Oslomarka sør med Lillomarka og aktuelle konfliktfylte forhold tilknyttet Lillomarka sin del av Oslomarka.

- Ny markalov er avgjørende **viktig for å sikre en helhetlig forvaltning** av Oslomarka. **I dag ser vi en bit for bit erodering** av marka der økonomiske interesser kolliderer med verneinteresser, biologisk mangfold og opplevelsesrikt friluftsliv. Tradisjonelt har de økonomiske interessene vunnet frem på bekostning av miljøet, friluftslivet og det biologiske mangfoldet. Markaloven er viktig for å snu en uheldig utvikling.
- Det er viktig at alle fylker og kommuner rundt marka får enhetlige og bærekraftige føringer ift sin forvaltning av marka, noe markaloven vil kunne bidra til.
- Allerede nå bør markaloven også ta høyde for den kommende naturmangfoldloven når markagrensa skal trekkes opp langs de enkelte fylker og kommuner rundt marka. Og også ift føringer for forvaltningen av marka og vernet av kritiske biotoper i marka
- Markagrensa bør **utvides der grønne lunger og elvedrag** gir mulighet for utvikling av opplevelsesrike overgangssoner mellom Oslo by og marka i tråd med strategien om Oslo ifa den blågrønne byen. Øvre del av Alna elv mellom Huken og Grorud vil kunne være naturlig å vurdere å innlemme i marka. Alna elv har i flere tiår vært ulovlig forurenset med bl.a. finpartiklet steinslam fra Huken pukkverk. De tidligere elvemuslingene i Alna elv er forsvunnet. Etter påtrykk fra beboere ble pukkverket omsider pålagt satans av forurensningen og å etablere renseanlegg av Fylkesmannen i 2005. Øvre Alna er en perle og bør renses, ryddes og f.eks tilsettes småørret og ev krepsdyr if marflo igjen slik at barn kan fiske småørret i elveløpet. Elveløpet er også en viktig biotop for bl.a fossefall. Biotopen langs elveløpet er viktig for mange fuglearter og friluftslivet ifa innfarts og utfartssone for gående og syklende til og fra marka.
- I stedet for å skulle innskrenke markagrensa mot Lillomarka i Huken er det viktig at **markagrensa her utvides til å inkorporere bl.a. Alnavassdraget** i form av grønn lunge med **bufferzone** med en naturlig og opplevelsesrik overgangssone fra bebyggelsen ved Grorud / Kaldbakken og inn i marka. Ref den også allerede påstartede omfattende planprosess i Oslo kommune for å gjøre Alna elv til en **perle for opplevelse** og rekreasjon. Markaloven og Alna bør her sees i sammenheng. Alnavassdraget er en **naturlig forlengelse av Marka** og det daglige behovet for det nære friluftslivet med rekreasjon og helsebringende mosjon.

På samme måte bør andre **vassdrag rundt marka inkorporeres med markaloven** og markagrensa for å etablere **gode helhetlige overganger** med langsiktig bærekraftig arealbruk av elvesoner inn mot marka. Grønne lunger og elvesoner inn mot marka vil være avgjørende for utvikling av et **opplevelsesrikt friluftsliv** med biologisk mangfold.

Traseene langs elvesonene vil kunne bli opplevelsesrike ferdselsårer til / fra marka.

- **Holåsen** – høyeste punktet i Lillomarka på drøyt 400 meter med omkringliggende område er en kritisk nøkkelbiotop og eneste gjenværende nøkkelbiotop for storfugl i form av **gammeltiur**. Holåsen med biotopene rundt er hjertet av Lillomarka sin vestre del. Området rundt Holåsen bør **vernes** mot videre uthogst. All gammelskog er nå hogget ut i sør og sørøst. Gjenverende gammel granskog øst og nord for Holåsmyra er av kritisk betydning for bevaring av et snev av biotop for gammeltiur, som har større krav til naturlig og gammel skog i form av habitat enn ungetiur. Vinteren 2006/2007 har gjenværende biotoper av gammelskog ved Vennevann sørøst for Holsen blitt hogget bort slik at vi nå har stort sett bare ungskog igjen rundt hogstflatene. Furuskogen på Holåsmyra og rundt myra er også en sentral vinterbiotop for storfugl. Man stiller seg spørsmål om hogsten foretatt sist vinter er foretatt i samsvar med de nye lovhjemler og føringer for miljøvennlig hogst. Ref kartlegging av dyre og fugleliv og rydding av hogstfelt etter hogsten. Med de begrensede gjenværende biotoper og habitater av gammel skog rundt de nye hogstflatene er tapet av den gamle skogen tatt ut nå særdeles uheldig ift biologisk mangfold og friluftslivet i området. Er det gjort noen kartlegging ift tiurleiker i området før uthogstene ble foretatt i vinter? Habitater rundt aktuelle fugleleiker, tapte eller fortsatt levende fugleleiker, bør nå vernes. Holåsen og områdene rundt denne er også sentrale biotoper og habitat for orrfugl.
- Tilsvarende Holåsen har området i Lillomarka sør med **Slengfehøgda og sørover til Revlikollen** kritiske biotoper for storfugl med gammeltiur vi bør sikre med vern mot videre uthogst av den lille gjenværende skogen av gran med noe alder på. Dette er hjertet i Lillomarka sørvest ift biologisk mangfold og opplevelsesrikt friluftsliv. Området er også kritisk for orrfugl.
- Huken med **Eventyrskogen** og de særegne biotopene med tiltagende gammel skog og våtmarksområder nord for steinbruddet bør også **vernes** både for biologisk mangfold og ift det enkle friluftslivet med små turer etter arbeidstid etc – ref 100-meter-skoger. Her vises også til Friluftsetaten sin presisering gjeldende betydningen av denne skogen Eventyrskogen ligger midt i innfarten til Lillomarka sør og er eneste område med gamle kulturelle stier og blåløype i vakker biotop mellom Steinbruvann og Breisjøen. Området nord for steinbruddet med Eventyrskogen sin avgjørende betydning for friluftslivet vil øke ytterligere ifa opplevelsesrik ferdselsåre i den fine og varierte naturen når Breisjøen blir frigjort til Badevann innom kort tid.

PS

Holåsen, Slengfehøgda, Revlikollen
og Eventyrskogen er av kritisk vesk.
for friluftslivet, og bør vernes med
sammenheng med markaloven § 12.

- Oslo kommune er en **premissgiver** ift forvaltning av Oslomarka og departementet bør derav være særdeles restriktiv ift Oslo kommune sine ønsker om terminering av markagrensa i Oslo øst ift Lillomarka for utvidelse av steinbrudd og asfaltverk inn over i Oslomarka med de omfattende negative miljømessige konsekvenser dette ville ha gitt for befolkningen, friluftslivet og det biologiske mangfoldet i området.
 - Det er avgjørende at Oslo kommune ikke foretar noen form for innskrenkning av sine markagrenser.
Ref. Oslo kommune vil bli henvist til i de andre kommuner sin forvaltning av marka
 - Markaloven vil kunne ha store positive ringvirkninger ift helse, velvære og livskvalitet
 - Markaloven vil også kunne ha stor positiv betydning ift **markedsføringen** av Oslo by og omkringliggende regioner ift **profilering og turisme**. Ref Oslo er den eneste hovedstaden i hele verden med en slik nærhet til natur og friluftsmessige opplevelser.
 - Markagrensa er bedyret **hellig** av de fleste politiske partier i Oslo, men i praksis viser det seg at **økonomiske interesser har hatt lett for å overgå** verneinteressene og de politiske lovnader om at marka er hellig.
 - Bystyret i Oslo har allerede for lengst vedtatt at markagrensa skal ligge fast til i 2015
Ref Kommuneplan 2000, bystyrets vedtak av 08121999 –sak 778
Samtidig ser vi allikevel at byrådet nå i 2007 har fremmet ønsker til bystyret og departementet om å beskjære markagrensa i strid med hele kommuneplanen og de underliggende formål for markaloven. Slike motstridende politiske forhold belyser viktigheten av en sterk markalov.
 - Videre vises til Oslo kommune med Byrådsavdeling for byutvikling sin helhetlige utviklingsplan av 2005 for Groruddalen med strategier for et bedre miljø mot 2030.
Ref. Her påpeker byråden viktigheten av at miljøforbedringer prioriteres og at videre utvikling legges langs en blå-grønn profil. Her fremtrekkes også bærekraftig arealbruk.
- Behovet for markaloven understrekes iom at byrådet **ikke etterlever** byrådets egne planer for Oslomarka. Ref Byrådets ønske om bl.a. terminering av markagrensa for ytterligere utvidelser av Huken pukk og asfaltverk innover i Oslomarka i Lillomarka
- Et samlet bydelsutvalg i Grorud (unntatt FRP) er for vern av Lillomarka og for nedleggelse av Huken pukk og asfaltverk.
 - Alle miljø og idrettsorganisasjoner er for vern av Lillomarka og markagrensa.
 - Innskrenkning av markagrensa ville ha vært i strid med strategien om Blågrønn by
 - Innskrenkning av markagrensa ville vært i strid med satsningen på Groruddalen
 - Innskrenkning av markagrensa ville vært i strid med –
 - Internasjonale forpliktelser
 - Nasjonale føringer
 - Kommunale føringer

- Lokale og politiske miljøinteresser i Groruddalen
- Departementet sin føring for stadfestelse av reguleringsplanen i 1973
(ref at **ikke noe utsikt til ytterligere utvidelser** av Huken pukk og asfaltverk)

- Det vises til den kommende **naturmangfoldsloven** og formålet med denne for å sikre biologisk mangfold. Denne loven vil ytterligere sikre opplevelsesverdier. Forarbeidet til Markaloven må derav allerede nå forholde seg til den også kommende naturmangfoldsloven og posisjonere seg bærekraftig ift denne.

- Med tanke på allerede gjeldende føringer og også den kommende naturmangfoldloven ville alle former for innskrenkning av marka ha vært motstridende med markaloven. I stedet for innskrenkninger må markagrensa utvides der dette er naturlig og bidrar til å gi fine og opplevelsesrike overganger inn og ut av marka.

- Formålet med markaloven er vern om biotoper for friluftsliv
I neste runde kommer naturmangfoldloven i form av overbyggende lov

- Oslo Byråd sin uheldige foreslåtte innskrenkning av markagrensa og Lillomarka ligger midt i området for de 3 største innfallsportene inn til Lillomarka.
(3 porter ifa Ammerud, Huken og Steinbruvann)

- Biotopene med Eventyrskogen der markagrensa ønskes innskrenket og omgjort til steinbrudd og asfaltverk er av Friluftsetaten påpekt å være særdeles verdifulle biotoper for biologisk mangfold og med gammelskog viktig for opplevelsesverdi og friluftsliv. Ref brev fra Friluftsetaten til Grorud idrettslag av 011206 ifm planer om Lillomarka idrettspark med idrettsaktiviteter i tilknytning til det gamle pukkverket og tilgrensede områder, med understrekning fra Friluftsetaten til idretten om viktigheten og verneverdien av biotopene rundt dagens steinbrudd. Særlig der bruddet nå ønskes utvidet av Oslo vei og byrådet –

Sitat Friluftsetaten:

Skogområdet både nord og øst for idrettsanlegget er særlig viktige frilufts- og naturområder. Her finnes blåmerket sti, andre viktige stier, naturløyper, natursti, lysløype, vei rundt Steinbruvann, viktige gammelskogområder og biologisk viktige områder øst for Steinbruvann. Åspartiet nordover fra idrettsparken, dvs rett vest for Steinbruvann er et vakkert og variert turområde med mange stier. Det er derfor viktig at løypene legges slik at konflikten blir minst mulig. Områdene øst for Steinbruvann og Badedammen bør unngås på grunn av de store biologiske verneverdiene.

Sitat slutt.

- Steinbruddet i Huken har allerede tatt store deler av Lillomarka sør sitt friluftsområde. Historien viser en bit for bit strategi fra det gamle steinbruddet og innover. Den historiske strategien med å omregulere bit for bit forsøkes videreført i nye planer. Med mindre det hadde blitt satt stopp nå ville denne strategien kommet til å forstette inn over i marka og erodert de naturlige biotopene og habitatene avgjørende for et opplevelsesrikt friluftsliv med bl.a. gammel skog og biologisk mangfold.

- Området og nærmiljøet beskjemmes av omfattende **lukt fra asfalt fra asfaltproduksjonen**. En utvidelse av asfaltproduksjonen med ytterligere 5-dobling av produksjonsmengden ville ha medført en miljømessig situasjon helt uforenlig med de standarder for miljø det i dag er naturlig å forvente i markedsføringen av Oslo ifa den blågrønne byen. Og særlig ift den miljømessige satsningen på Groruddalen, og med tanke på de helsemessige forskjellene mellom øst og vest i Oslo by. Å skulle ha flyttet asfaltproduksjon lengre inn til marka og 5-doble produksjonen av asfalt ville ha ødelagt området og friluftslivet med asfaltlukt inne i marka i enda større grad enn vi allerede i dag.
- Steinbruddet og asfaltverket har i alle år vært drevet i strid med føringer og konsesjon
 - Returasfalt ikke brukt i produksjon slik forutsatt
 - Pr i dag er det samlet 300 tusen tonn returasfalt i bruddet (Romerne brukte 200 tusen tonn kalkstein ved bygging av Colloseum)
 - Alna elv har i alle år vært brukt til ulovlig dumping av steinslammet fra produksjonen, påklaget og omsider pålagt rensing av fylkesmannen i 2005)
 - Intensjon i stadfestet reguleringsplan fra MD i 1973 om løpende å gjenfylle bruddet ettervert som tok ut masse er misligholdt i alle år
 - Driftsavtalen med kommunen går ut 1.jan 2011 (ikke i 2021 slik prospektet for utvidelse hevder)
 - osv
- **Utvidet Steinbrudd og asfaltverk i Alna elv sitt tilsigsområde** ville vært i strid med den store kommende satsningen på å gjøre Alna elv og hele dens trase til en perle i Oslo by. Og i strid med den miljømessige satsningen for Groruddalen.
- Det vises til regjeringens bidrag med 100 millioner til regnskogfondet for å hjelpe Brasil til bevaring av Regnskogene. Det ville da vært uforsvarlig motstridende om Oslo kommune skulle ha brukt flere hundre millioner i investering for å for all fremtid skulle ha ødelagt kritiske verneverdige biotoper i Lillomarka til utvidelse av steinbrudd
- Groruddalen er Norges tettste befolkede dalføre med ca 100 tusen innbyggere. Den omfattende forurensning i Groruddalen over årtier ønsker samfunnet nå fremover å endre på. En beskjæring av markagrensa med utvidelse av steinbrudd og asfaltverk med 5-dobling av produksjon ville ikke passet inn i den etablerte miljøstrategi og den vedtatte satsningen på Groruddalen de kommende årene. Ref også kommuneplan.
- Breisjøen blir snart badevann og vil øke områdets betydning for friluftsliv ytterligere.
- Den eneste natursti mellom Steinbruvann og Breisjøen går rett gjennom området hvor byrådet ønsker å beskjære markagrensa, utvide steinbruddet og 5-doble asfaltindustri
- Det ligger klare samfunnsmessige føringer om at de økonomiske interesser skal underordnes de miljømessige interessene, friluftsliv og det biologiske mangfoldet.
- Den foreslåtte beskjæring av markagrensa ville ha terminert en kritisk buffersone for det biologiske mangfoldet, dyre og fuglelivet, bl.a. ifa viktig vinterbiotop for elg.
- Et slikt foreslått inngrep ville aldri kunne ha skjedd i Oslo vest, og vil derav med dagens miljømessige fokus heller ikke kunne skje i Oslo øst.
- Det vises for øvrig til de økende negative helseforskjeller mellom Oslo vest og Øst

- Oslomarka er en av Norges Nasjonale helligdommer. Oslo med Oslomarka er unik i verdenssammenheng. Det finnes ingen annen hovedstad i verden med naturen slik innpå døra. Oslomarka er det første befolkningen i Oslo fremhever i sin markedsføring av byen til andre mennesker i inn og utland.
- Det vises for øvrig til Miljøverndept. sin innstilling til kommunens reguleringsplan allerede 30 år tilbake, datert 25091972 – for dagens inneværende steinbrudd -

Sitat fra miljøverndept.:

Den foreslåtte utvidelsen av steinbruddet vil legge beslag på verdifullt rekreasjonsareal i den del av Oslomarka som har størst tilgrenset befolkning i forhold til totalareal og i det området som danner en naturlig innfallsport til Lillomarka.

Stadfestelse av reguleringsplanen vil dessuten medføre at driften av anlegget, med derav følgende ulemper både for friluftslivet og ikke minst bomiljøet i området, vil fortsette på ubestemt tid.

Videre vises til at departementet har tatt opp arbeidet med en samlet plan for Oslomarka

Endelig standpunkt til reguleringsplanen bør først tas når denne plan foreligger.

Sitat slutt.

PS Denne uttalelse fra Miljøverndepartementet ble skrevet for allerede 34 år siden, lenge før dagens miljøkrav.

Når Oslo kommune allikevel året etter fikk stadfestet reguleringsplan for utvidelse ble det fra Miljøverndep. påpekt at **senere ytterligere utvidelser ikke kunne påregnes**

Med dagen fokus på miljø og oppvekstforhold i Oslo øst og Groruddalen, biologisk mangfold og friluftsliv generelt for helse, velvære og livskvalitet vil derfor i dag snart 40 år senere Oslo vei og byrådet sine ønsker om ytterligere beskjæring av Oslomarka og ytterligere utvidelse av industriell virksomhet inne i og inntil Oslomarka og Lillomarka med steinbrudd og asfaltverk være helt uaktuelt å skulle ha videreført.

- mm

Oslo vei og Oslo Byråd sitt ønske om stadige nye innskrenkninger av markagrensa for Lillomarka ved Huken har i snart 50 år siden 1960 vært et konfliktfyllt stridstema.

En Markalov restriktiv ift dispensasjoner er avgjørende for å sikre at de gjenværende områder av marka bevares for friluftsliv, biologisk mangfold og de kommende generasjoner

Markaloven er avgjørende for å etterleve det faktum at tiden for en bit for bit erodering av marka er over og at det er ingen utsikter til ytterligere innskrenkninger av markagrensa

Mvh
Gunder J. Løvlimo